

บันทึก

เรื่อง ศาลสั่งโอนที่ดินซึ่งถูกเวนคืนกลับให้เจ้าของที่ดิน

กรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารได้ส่งเรื่องดังกล่าวข้างบนให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็น โดยหนังสือที่ ๑๖๕/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๗ ความว่า กระทรวงมหาดไทยเห็นว่าเป็นปัญหาข้อกฎหมายซึ่งควรได้รับการพิจารณา วินิจฉัยจากคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า การโอนที่ดินในกรณีนี้จะดำเนินการจดทะเบียนไปตาม คำสั่งศาลแพ่งได้ทีเดียวหรือจะต้องดำเนินการตามความในตอนท้ายของมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๗ ด้วย

กรณีปรากฏว่าศาลแพ่งได้มีหนังสือแจ้งมายังเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดธนบุรีว่า ความแพ่งระหว่างเจ้าของที่ดินตำบลบึงคอไห อำเภอนบพิตำ (บางกอกใหญ่) จังหวัดธนบุรีรวม ๑๔ โฉนด โจทก์ กระทรวงกลาโหม กับพวก จำเลย เรื่องเรียกคืนที่ดิน ศาลได้พิพากษาให้จำเลยคืน อสังหาริมทรัพย์ ให้โจทก์ทุกสำนวน และให้จำเลยส่งโฉนดที่ได้ลงนามกระทรวงการคลังให้ พนักงานที่ดินแก้ไขทะเบียนให้โจทก์ถือกรรมสิทธิ์ต่อไป และศาลแพ่งได้มีหนังสือยืนยันมาด้วยว่า ความในตอนท้ายของมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นบทบัญญัติถึงวิธีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พึงดำเนินการในการที่จะคืนที่ดินซึ่งได้เวนคืน มาแล้วให้แก่เจ้าของ แต่กรณีนี้เป็นเรื่องที่ได้เกิดพิพาทกันยังศาล เมื่อศาลได้พิจารณาพิพากษา เต็ดขาดถึงที่สุดประการใด ก็ชอบที่จะปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาล แต่กระทรวงมหาดไทยเห็น ว่าในการโอนที่ดินคืนเช่นนี้ ยังเป็นปัญหาในข้อกฎหมายอยู่ กล่าวคือ การที่จะเรียกที่ดินคืนใน ลักษณะเช่นนี้ได้หรือไม่เป็นสิทธิของเจ้าของที่ดิน ศาลเป็นผู้ชี้ขาดว่าเจ้าของที่ดินจะมีสิทธิเรียก คืนได้หรือไม่ เมื่อศาลชี้ขาดว่าเจ้าของที่ดินมีสิทธิเรียกคืนได้แล้ว ต่อไปวิธีการส่งที่ดินว่าจะส่งคืน กันอย่างไร โดยอาการอย่างไร หรือจะต้องทำอย่างไร เพื่อส่งคืนให้เจ้าของที่ดินตามสิทธิของเขาที่ ศาลชี้ขาดแล้วนั้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตามประมวลกฎหมายแพ่งและ พาณิชยมาตรา ๑๓๐๕ หรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่ง ศาลเป็นแต่ผู้วินิจฉัยถึงสิทธิของเจ้าของที่ดิน เท่านั้น วิธีการส่งคืนเป็นทางปฏิบัติซึ่งมีกฎหมายบังคับอยู่แล้ว คือต้องดำเนินการตามความใน ตอนท้ายมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ.๒๕๓๗ ด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๑) ได้พิจารณาแล้ว ประเด็นอันพึงพิจารณาในเรื่องนี้มีเพียงว่า เมื่อศาลได้พิพากษาให้คืนที่ดินแก่ผู้ถูกเวนคืน การที่จะ โอนที่ดินคืนให้จะต้องปฏิบัติด้วยวิธีการอย่างไร กรณีทำนองเดียวกันนี้คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคย พิจารณาให้ความเห็นไว้แล้วว่า แม้จะมีคำพิพากษาให้คืนก็จะต้องอยู่ภายในบังคับบทบัญญัติ

มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์พ.ศ.๒๔๗๗ กล่าวคือ จะต้องตราเป็นพระราชบัญญัติ (บันทึกเรื่อง ม.ร.ว.หญิง พันธทิพย์บริพัตร ฟ้องเรียกที่ดินคืนซึ่งได้ส่งกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหารพร้อมกับหนังสือที่ น.๗๘๑/๒๔๙๕ ลงวันที่ ๔ เมษายน ๒๔๙๕) เพราะเหตุว่าในขณะที่จะโอนอสังหาริมทรัพย์กลับคืนให้แก่เจ้าของเดิมนั้น อสังหาริมทรัพย์นั้นมีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเสียแล้ว จึงต้องอยู่ภายในบังคับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๓๐๕ ในการพิจารณาให้ความเห็นในครั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกาก็ขอยืนยันตามความเห็นเดิมดังกล่าวนี้

(ลงชื่อ) หยุต แสงอุทัย

(นายหยุต แสงอุทัย)

เลขาธิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๔๙๗